

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertletja 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 30. vel. serpana 1872.

List 35.

VII. Križ — podpora lepih umetnij.

„Zahvalim svojega Boga vselej za vas zavoljo milosti Božje, ktera vam je dana v Kristusu, ker ste po njem v vsem obogateli, v vsi besedi in v vsem znanji.“ I. Kor. 1, 4. 5.

Kakor slovstvene véde in znanja bistrijo glavo in z novimi koristnimi vednostmi bogatijo razum, tako skazujejo lepe umetnije blagodarno moč do serca, budijo in čistijo krasno čustvo, likajo in blažijo nrave, krepčajo človekovo slabost, povzdigajo njegovo dušo k lepemu in veličastnemu ter k viru vsaktere lepote in veličastnosti, k Bogu. Kakor je skerbela keršansko-katoliška cerkev za vede, z ravno tako vnémo je skerbela ona tudi za lepe umetnije, p. za godbo ali glasbo, slikarjijo, zidarstvo, kiparstvo, dolbarstvo itd. Ta vnéma cerkve Božje za lepe umetnije se izhaja naravnost iz nauka in duha sv. križa: da bi mi častili in hvalili Boga po naj vrednišem, naj lepšem in naj veličastnišem ter visokosti Božji naj vgodnišem načinu. In kaj je mogla ona v ta namen porabiti boljšega kot spreumetne, sprelepe, naj bolj ginljive in častitljive izdelke človeškega, po Božji podobi stvarjenega duha, t. j. izdelke lepih umetnij, na pr. petje in godbo, lepe stavbe in poslopja, obraze, slike, podobe itd.

Po Mojzezovi postavi že je hebrejski narod godbo čislal za naj vredniši pomoček, s katerim se more dajati Stvarniku hvala in slava, in toraj je godba bila pri njem poglavitna lepota očitne službe Božje. Zvésto se je tedaj že v starem zakonu gojila godba glasovna (vokalna, spev koralni), pa tudi spremljevana z raznoterim orodjem (instrumentalna), ki je bilo vzlasti trojno, in sicer: strune, trobila in bobni. Spominjajo se v svetem pismu posebej harpe ali plunke, citre in brenklje, piščali in trobente. Sveto pismo imenuje tudi pervega začetnika godbe in godebnih orodij, in ta je bil Jubal. In kdo ne vé, kako pobožno je kralj David na harpo popeval čast Božjo v svojih psalmih? Kdo ne vé, kolika moč k boljšanju človeškega serca se je že v starem zakonu pripisovala godbi? Kako je David igraje na harpo preganjal Savlu njegovo čemernost in klavernost? Kdo ne vé, da so preroki svoje nauke, da bi jih globoče ljudstvu vcepili v serce, spremljevali časih z glasbo, da so godbo čislali za umetnost, ktera je v stanu človeka boljšati in blažiti? Komu je neznano, da je pri Izraelcih poseben rod Levijev bil poklican tudi v to, da goji in doveršuje godbo?

Dasiravno so pa, kakor je iz tega očitno, že predkeršanski narodi, zlasti Judje in potlej tudi Gerki in Rimljani pridno gojili godbo, vendar ni dosegla in ni mogla doseči sedanje doveršenosti. Oznanovavcem in ča-

stiteljem svetega križa še le je bilo prihranjeno, da bi pod cerkveno obrambo in z njenim prizadevanjem godbo pripravili k naj viši popolnosti. Da se je po duhu keršanstva godba privzela v keršansko očitno službo Božjo, to je bila za godbo velika sreča. Sveti očaki, škofje in cerkveni učeniki, spoznavši godbe blagodarno moč do človeškega serca, so hvalno pisarili o njej ter povzdigovali glasbeno umetnost. Med njenimi keršanskimi gojitelji so na prvem mestu imenovati sveti Avguštin, sveti Ambrož in sv. papež Gregor. V Rimu, na stolnici Jezusovega namestnika na zemlji, vidimo že koj v prvih stoletjih keršanstva naj večí skerb, da bi se dostojno vredilo cerkveno petje; nabirali so se raztreseni napevi, vstanovljale se pevske šole ali vadnice za pevce, in s Frankovskega so se pošiljali mladenci v Rim, da bi se ondi izučili v cerkvenem petji in v godbi in da bi postali domá drugim učitelji. Cesar Karol véliki si je z vso močjo prizadeval, da bi se po vsih njegovih deželah vpeljalo cerkveno petje rimsko. Prikazali so se skladateljji, pevski učiteljji in spisovateljji, kateri so delali napeve k službi Božji, učili godbo in narejali pravila godebne skladbe. Iznašli so orglje, tolikanj primerne službi Božji, popravili in vpeljali še druge orodja v cerkev, da se glasijo s petjem vred, vstanovijo se glaske ali note v čedalje umetniši skladbi, določi se mera ali takt, kar so vse za razcvet in povzdigo godebne umetnosti jako znamenite reči. Godba si pridobi mesto tudi v občinskih krogih, pri posvetnih slavnostih in veselicah, postane potrebno znanje bolj olikanim družinam. Prikaže se spevoigra, najpred pobožna (oratorij), v kateri se pevaje in igraje kaže terpljenje Jezusa Kristusa ali ktera druga prigodba iz razodenja. Iz nje se izolika posvetna spevoigra ali opera, nastanejo kazališča, vadnice za godce in igravce itd. V katoliški Italiji, v tej zibelki lepih umetnij, je postal Palestrina začetnik izverstne ali klasične cerkvene glasbe, ktera je v prvi polovici 18. stoletja (za Bacha in Händla) na Nemškem dosegla naj viši stopnjo, in iz cerkve prestopivši med svet se je v svojem napredovanji povzdigovala vedno više in više, da je dospela novejši čas skor do verhunca, kar nam spričujejo umetniki Gluck, Mozart, Bethoven, List itd.

Po splošnji misli naj izverstniših posvetnih modrijanov je obdelovanje godebne umetnije reč jako tehtna in pomenljiva, sej ima ta lepa umetnost nezmerno moč do olikanosti, do blaženja čuti in npravov, sej tako močno prevzame dušo in serce zlasti, kadar je sklenjeno s petjem: po tem takem je keršansko-katoliška cerkev veliko dobroto skazala narodom, vsemu svetu in človeštvu, kadar je godbo in petje sprejela v hiše Božje, pobožno olikovala, posvečevala in povzdignila tako na naj viši stopnjo doveršenosti ali popolnosti. Orglarji, pevski voditeljji in zbori niso le za to postavljeni, da

orglajo, godejo in pojejo v cerkvi ter povikšujejo častitost in slavnost cerkvenih obredov, temuč poleg besedi psalmistovih tudi: „da bi prepevali Gospodu hvalo in igrali našemu Bogu na citrah“ (ps. 146), „da bi hvalili njegovo ime na piščali, ter igrali mu z bobni in brenkljami“ (ps. 149), „da bi hvalili Boga v njegovih močeh, hvalili ga s strunami in orgljami“ (ps. 150): oni so postavljeni, da bi mečili terde in surove serca človeške, da bi budili in blažili v ljudeh lepočutje, krotkost in vernost. Kako zelo grešijo toraj tiste kerščanske občine ali duhovnije, katerim ni mar za to, da bi imele redovnega in dobro izurjenega orglarja, da bi preskerbele cerkvi svoji dobre orglje, da bi se lepo vadile v cerkvenem petji. Slabo orgljanje in nevbrano ljudsko prepévanje po mnogih katoliških cerkvah služi dostikrat bolj k raztresenju in pohujšanju, kot k pobožnosti in povzdigi v molitvi. Boga moramo častiti kar se dá spodobno. Prizadevajmo si toraj tudi kar se dá spolnovati opominjevanje svétega Pavla. „Beseda Kristusova naj prebiva obilno med vami z vso modrostjo; učite in opominjajte se med seboj s psalmi, s hvalnimi in duhovnimi pesmimi; pojte Bogu veseli v svojih sercih.“ Kol. 3, 16. (Konec prih.)

Govor preč. g. kanonika Urha pri opravilu za sv. Očeta na Dobrovi,

15. avg. ali véliki Šmaren 1872.

(Konec.)

Svet papeža Pija IX sovraži in sicer zato, ker ljubijo pravico, se poganjajo za resnico in ker sovražijo krivico. Ako svet, t. j. nasprotniki sv. cerkve in njegova poglavarja, tako dela, nastane vprašanje:

II. Kaj smo pa mi dolžni?

Odgovor na to vprašanje najdem v četerti Božji zapovedi. Zakaj, kar Bog v četerti zapovedi otrokom véleva in zapoveduje, te dolžnosti imajo tudi verni do svoje duhovske gosposke. Dolžnost naša je tedaj: sv. Očeta 1. spoštovati; 2. jih ljubiti; 3. jim pokoršino skazovati; 4. jim pomagati in 5. za nje moliti.

Rekel sem, naša dolžnost je: 1. sv. Očeta spoštovati. „Čast, komur čast gre!“ tako pravi sv. pismo. In komu gre večji čast, kakor ravno papežu? Oni so sicer človek, kakor jest ali ti; ali pomisli, kaj da so zastran njim izročene oblasti? Ako so Kristusov namestnik, vidni poglavar sv. katoliške cerkve, in če so jim ključi nebeskega kraljestva izročeni; ali ni mar naša dolžnost, jim nar večji čast, nar večji spoštovanje skazovati? Velika je čast cesarjev in kraljev, ali še večji je papeževa čast! In kdo bi se prederznil tajiti, da ni naša dolžnost, cesarja v časti imeti, ga spoštovati? Ako že deželnega poglavarja kakor cesarjevega namestnika po dolžnosti častimo, gotovo še bolj spoštujemo cesarja samega. Pa še bolj smo dolžni častiti in spoštovati papeža, ker so Kristusov namestnik. Ne prederzni se tedaj, da bi kdaj v svoji nespremišljenosti govoril čez papeža, da bi jih zaničeval, zasramoval, ali da bi molčal, kadar se kdo — naj bo že v kerčmi, kavarni, ali kje drugod — prederzne zaničljivo govoriti od sv. Očeta. Zakaj zadele bi tebe besede Jezusove: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri me je poslal.“ (Luk. 10, 16.) Kdor tedaj sv. Očeta zaničuje, ali h takemu zaničevanju molči, ta zaničuje Jezusa, ta zaničuje Boga. Da bi se pa take pregrehe ne vdeležili, spoštovati hočemo sv. Očeta kakor namestnika Kristusovega.

Vender moramo jih ne samo spoštovati, ampak tudi 2. ljubiti.

Niso mar verni in aposteljni ljubili Jezusa? In niso

verni, aposteljni in njih nasledniki ljubili sv. Petra? Ali nismo tudi mi dolžni ljubiti sv. Očeta? Kje je otrok, da bi se upal reči, da ni njegova dolžnost, ljubiti telesnega očeta. In ali ni vesoljni duhovni oče še več? Ali nam ne deli še večih dobrot? Ali ne pomaga naši duši? Mar ne smemo tu sem postaviti besed preroka Jeremija: „Gospod mi je rekel: Glej, postavim te dans čez narode in kraljestva, da ruješ in poderaš, razdevaš in razmetuješ, zidaš in sadiš.“ (1, 10.) Ali ne delajo vsega tega sv. Oče? Oni poderajo in razdevajo kraljestvo hudičevo, nasprot pa zidajo kraljestvo Božje; oni poderajo in razmetujejo pregrehe in hudobije, nasprot pa sadé lepe lepe čednosti. Sv. Oče pa smeje tudi reči s sv. Pavlom: „Kdo oslabi, in bi jest ne oslabil? Kdo se pohujša, in bi mene ne peklo?“ (II. Kor. 11, 23.) Ako pa sv. Oče v ljubezni do nas toliko storé za zveličanje naših duš, nismo mar tudi mi dolžni sv. Očeta ljubiti?

Ljubezen pa se pokaže s pokoršino. Naša dolžnost je tedaj 3. jim pokornim biti. Zakaj sv. Pavel piše do Rimljanov: „Vsak človek bodi vikši oblasti podložen; zakaj le od Boga je vsaka oblast; in vsi, kateri imajo oblast, so od Boga postavljeni“ (13, 1.). Zato pa pravi ravno ta apostelj: „Bodite pokorni svojim sprednikom, in bodite jim podložni; zakaj oni čujejo kakor taki, kateri bodo za vašo dušo odgovor dajali, da z veseljem to delajo in ne zdihovaje; to bi namreč ne bilo za vas dobro.“ (Hebr. 13, 17.) Kore, Datan in Abiron se vzdignejo zoper Mojzesa in Arona, in strašna kazen jih je zadela. Razpočila se je zemlja pod nogami teh treh puntarjev, požerla jih je ž njih šotori vred in živi so se pogreznili v brezno.

Spoštovati, ljubiti tedaj hočemo sv. Očeta in jim pokoršino skazovati! Zakaj kdor nima papeža, nima cerkve, in tako tudi ne Zveličarja in nobenega zveličanja, ker mu primanjkuje pripomočkov, po katerih bi se zamogel vdeležiti sadú rešenja. On hodi po strašni poti v še strašnejši večnost, po poti tistih, kateri svoje glavno zametujejo rešenje in se tako pogubé.

4. Sv. Očetu pa hočemo tudi pomagati s prostovoljnimi darovi. Kar kdo sv. Očetu dá, to ni milošnja podeljena kakemu navadnemu potrebnemu ali revežu, ampak to je dokaz otroške ljubezni, ktera pride očetu na pomoč. To je pa v tem času toliko bolj potrebno, ker zdaj sv. Oče nimajo prihodkov od papeževih dežel, kakor poprej, in ker tudi od kralja nobenega plačila ne sprejemajo; sami pa tudi niso bogati, da bi zamogli od svojega živeti. Zase, se vé, da veliko ne potrebujejo; ali treba jim je denarja za ohranjenje misijonov, za vradnike in duhovne, ki jih morajo imeti pri vladanji sv. cerkve in za mnogotere druge potrebe in dobre dela. Dajte toraj radi, ako kaj premorete. Ker modri Sirah pravi: „Dobrota, ki jo skažeš svojemu očetu, ne bo pozabljena“ (3, 15.). In vedite, da Jezus Kristus bo to tako prištel, kakor da bi bili njemu samemu storili. Milošnja, kakemu revežu podeljena, je gotovo Bogu dopadljiva; ali brez dvoma ima večji ceno ta milošnja, ktero ti sv. Očetu podeliš. Dans sicer ne bo tukaj darovanje za papeža, ker darovalo se bo le za farno cerkev; vender če kterikrat kaj želiš dati za sv. Očeta, lahko izročiš svojemu domačemu gospodu ali pa pošlji preč. gosp. vredniku „Zg. Danice“, ker ta gospod skerbé, da se nabrano sv. Očetu pošlje. In tu ne morem zamolčati, koliko veselje da napravijo taki darovi sv. Očetu, prav posebno zato, ker iz tega spoznajo, da darovavci so res zvesti katoličani, ki imajo spoštovanje in ljubezen do namestnika Kristusovega, kar so večkrat rekli. Ko smo bili lansko leto pri sv. Očetu in ko je kranjski kmet njim izročil vse te darove, kar se jih je bilo v nekem času do takrat po naši deželi nabralo, o kako so se sv. Oče prijazno nasmejali, ko so vidili, da tudi

dobri Kranjci, akoravno je njih dežela bolj revna, na njih v njih nesreči niso pozabili. In izgovorili so svoj blagoslov posebno nad vse, kateri so jim milošnjo v dar poslali. In z nami vred so se veselili vsi pričujoči, gospodje vsih stanov iz našega cesarstva, ter so hvalili dobre Kranjce.

5. Zadnja naša dolžnost pa je, za sv. Očeta moliti, kakor so nekaj verni molili za sv. Petra. Moliti pa moramo narprej za njih dušni blagor, potem za njih zdravje in dolgo življenje, pa tudi, da bi jih ljubi Bog obvaroval pred njih sovražniki, med katerimi živijo kakor nekaj Daniel v levnjaku. — Moliti hočemo na dalje, „da naj Bog sovražnike svoje sv. cerkve poniža;“ ali tako, da bodo v ponižnosti svojo krivico spoznali in se zopet na pravo pot povernili, kakor je nekaj iz hudega sovražnika — iz Savla postal veliki apostelj sv. Pavel; ali pa naj jih tako poniža, da bo njih sv. cerkvi sovražne naklepe vničil, ter pomagal, da bodo njih hudobni nameri služili v blagor sv. cerkve in v zveličanje vernih. Tako je Bog ponižal Heroda Agripa I. Hotel si je ta prijaznost Judov pridobiti s tem, da je dal vjeti in zapreti pervega papeža sv. Petra, ter ga je hotel potem umoriti; ali angelj je rešil sv. Petra po čudoviti poti, vdaril pa je Heroda, da je vpricho svojih priliznjencev za strašno boleznijo — sneden od červov — umerl.

Tako je Bog ponižal odpadnika cesarja Julijana, in tako več drugih in še pred našimi očmi oba Napoleona. Tako je Bog ponižal sovražne jude, kateri so bili vzrok, da so ajdje preganjali aposteljne iz vseh mest, kjer koli so začeli oznanovati sv. evangelij. Judje so mislili tako zabraniti razširjevanje sv. vere; Bog je pa to pripustil, da se je tako zamogla sv. vera še hitreje v nar daljši kraje razširili. Da bi Bog tudi dandanes tako ponižal sovražnike sv. cerkve, v ta namen hočemo tudi mi moliti. Po združeni molitvi, ki jo bomo zdaj opravili, in ki so jo opravili z nami v duhu zbrani verni, smemo pričakovati, da bodo marsiktere nevarnosti in stiske in šibe od nas odvernjene, druge pomanjšane, ali pa prikrajšane.

Ker smo pa mi grešniki, ne vredni od Boga uslišani biti, obertni se hočemo tudi do tistih, kateri so prijatli Božji, da bi ti našo slabo molitev s svojo priprošnjo sklenili. Obertni pa se hočemo narprej do

a) sv. Mihela nadangela. Veliki angel Mihael in ž njim vsi angeli, ki so zvesti in dobri ostali, vojskovali so se zoper hudobne angele, ktere je vodil satan. Hudobni angeli so bili premagani in z nebes v pekel pah-njeni. Naj bi tudi zdaj sv. Mihael prijel za meč, in prišel na pomoč sv. cerkvi in sv. Očetu ter premagal sovražnike, kateri se tudi zdaj vzdigujejo v svojem napuhu, ter hočejo več biti kakor sv. cerkev, kakor njen vidni poglavar, kakor Kristus, kakor Bog!

b) Skleniti pa hočemo svojo molitev tudi s priprošnjo sv. Petra, da bi sprosil za svojega naslednika Pija IX to, kar si sami sv. Oče želé, namreč: „da bi se jih Bog spomnil in jih postavil v polno prostost“, — da bi jim zopet bilo mogoče slovesno opravljati sv. mašo na altarji, pod katerim počivajo svetinje sv. Petra.

c) Na pomoč klicati še hočemo tudi sv. Jožefa, rednika Jezusovega, da bi s svojo mogočno prošnjo prišel na pomoč tistemu, kateri ga je povzdignil za varha vesoljne katoliške cerkve.

d) Prosite pa tudi Vi japonski mučenci, in Vi vsi drugi za sv. Očeta, ker so ravno ta papež Vas med zveličane in svetnike prištel.

e) Posebno pa se hočemo obertni k prečisti Devici, Materi Božji, da bi ta prosila za sv. Očeta, za sv. cerkev in za naše cesarstvo. O Marija! na tvoje ime so bili sv. Oče keršeni, po tvoji pomoči so bili pri živ-

ljenji ohranjeni, na tvojo prošnjo so v Loreti ljubo zdravje zadobili; prosi še tudi zdaj zanje, da bodo obhajali veselo zmago. Sej veš, da so tebe visoko počastili, ko so izrekli za versko resnico, da si bila brez madeža izvirnega greha spočeta! Sej so tebe vedno častili in na pomoč klicali: ne odtegni jim svoje milostljive roke! Sprosi pri Jezusu Kristusu, da bi se to kmalo zgodilo, kar je Božja služabnica Marija Lataste, ki je l. 1846 umerla, v ti zadevi izgovorila: „Ura je prišla! Vstani! Glej svoje sovražnike! Po versti jim ukažem zginiti, in zginejo za vselej! Ti si mi čast pripravil v nebesih in na zemlji; jest hočem tebi čast pripraviti na zemlji in v nebesih. Glej ljudi; oni časte tvoje ime; časte tvojo serčnost; časte tvojo oblast! Živel boš in jest bom živila s teboj! Starček, obriši si solze, blagoslovim te!“ O Marija, ti pomočnica! glej starega Simeona, on želi viditi dan rešitve; dan zmage; dan polne prostosti! Pridi sv. Očetu na pomoč s svojim Sinom, da bodo zamogli reči v smertni uri: Zdaj pa rad umerjem, ker so moje oči vidile zmago sv. cerkve! Amen.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Duhovske vaje, že unikat omenjene, so bile v petek zjutraj 23. avg. dokončane. Bila je napolnjena vsa alojzijanska kapela samih mašnikov v koretljih, ki so med škofovo mašo po zavživanji pristopali zverstoma k altarju in so iz njih rok sv. Rešnje Telo Gospodovo prejeli. V resnici častljiv in ginljiv pogled! — Tudi druge dni so bili mil. škof večkrat pričujoči pri tehtnih govorih očeta eksercitorja. Gospodje v Alojzišču so si vse prizadeli pričujočim v vsakterem oziru na roko iti in postreči, v čemur je bilo potreba. Pridni Alojzijanci so prav spodbudno pri sv. opravlilih stregli, na koru med orgljanjem s petjem pobožnost povzdigovali in v obednici pomagali, tako tudi vsa druga družina. Gotovo ni majhna reč 130 ljudi skoz več dni oskerbovati.

Ni pa ga boljšega pomočka človeka razveseliti in v celi duši srečnega storiti, kakor so duhovne vaje. Vsi osrečeni, obnovljeni in poživljeni so se gospodje k svojim čedam domú vernili, priserčno hvaležni za toliko dobroto Bogu, mil. škofu, gg. duhovnima očetema in vsm, ki so k temu pripomogli. Ljudje sicer skusijo enako srečo pri ljudskih misijonih; takrat se pokaže po celi zadevni duhovnji v malo dnéh vse novo življenje, in kakor skušnja učí, vse je veselo, samo liberaluhi so tako hudi, da jeze pihajo.

Ob koncu po opravljenih vajah je v obednici pri zajuterku gosp. kanonik Urh nasvetoval, naj se tudi v ljubljanski škofiji ustanovi družba v pomoč obnemoglim in ubožnim duhovnom, kakor jih imajo že večí del po drugih škofijah. K temu že delj časa priganjajo zlasti nekteri gospodje z dežele, in pa tudi neki učen profesor in rojak, ki je sedaj na tujem. Mil. škof so že pred nekterimi mesci po preč. gosp. semeniskem vodju kan. Kramarju v to privolili. Pričujoči so se veselí te misli poprijeli in obljubili, da bodo v ta namen tudi druge spodbudovali. V Ljubljani pa se bojo potrebne stopinje storile, da se društvo postavno ustanovi. Pravila se bodo osnovala in v posvet predložile in kar je še družega treba. Kar se bode godilo, bo Danica oznanovala.

Tako so vaje zraven duhovnega sadu zaupljivo obrodile tudi sad v časno korist duhovstva, ker dostikrat je eden ali drugi res v velikih potrebah in hudem pomanjkanji, ako se društvo na noge ne spravi. Zgodilo se bo pa to prav lahko, zakaj kaka 2 gl. na leto premore skoraj vsak si utergati za ta namen, marsikteri bodo

pa radovoljno gotovo obilnije pomagali, tudi v poslednji volji mnogi ne bodo pozabili društva.

S Kerke. — Dvanajsto nedeljo po Binkoštih se je pri nas obhajala slovesnost za sv. Očeta Pija IX. Ta dan je videla Kerka romarjev, kolikor jih nihče tukaj ne pomni. Prišle so namreč procesije iz Šentvidske, Zatiške, Višnjegorske in Kopanjske fare. Ginljivo je bilo viditi, ko so se začele vse te procesije ob desetih med lepo vbranim zvonjenjem tukajšni romarski cerkvi bližati, od koder jim je zopet procesija domačih farmanov šla naproti. Celó uro je terpelo, da so vse te procesije ena za drugo se vverstile in cerkvi pred molitvijo in petjem se približale. Zdaj se je začela pridiga, v kateri so čast. gosp. Jan. Dolinar, župnik Kopanjski, prav lepo razložili zbranim namen tega shoda in potrebo molitve za sv. Očeta.

Po pridigi je bila slovesna sv. maša, katero so služili vis. čast. gosp. kanonik in tukajšni fajmošter And. Pečar. Pri darovanji za sv. Očeta je prišlo 54 gl. in en tol. To Vam pošljemo s prošnjo, naj sv. Oče dovolé blagosloviti vse, katerih prošnje so ta dan tukaj v nebo kipele za Njih in sv. Cerkve zmago. Akoravno pa je bilo ta dan do 6000 ljudi zbranih, vendar ni bilo nobenega, ne nar manjšega nereda. Eno uro po končani Božji službi ni bilo že viditi nikjer ptujega človeka, kakor so v redu prišli, tako so v miru odšli, dobro vedoči, da se otrokom ne spodobi veseliti, kadar njih Oče terpi in žaluje. — Ali ni tudi to znamenje terdne vere, pa tudi splošnje ljubezni do sv. Očeta Pija IX? — Bog jih živi!

Iz Cirknice. Od nas smo imeli 28. mal. serp. procesijo za sv. Očeta na Križno goro. Vdeležile so se duhovnije: Cirknica, Stari terg pri Ložu, Grahovo in Obloke. Sila vernega ljudstva, gotovo njih čez 5000, se je bilo sošlo in njih pobožnost je bila ginljiva. Zraven velike sv. maše s pridigo je bilo več tihih maš. Vse je bilo v naj lepšem redu. Darovali so ljudje za sv. Očeta 58 gold.

Od sv. Lenarta, 15. vel. serp. P. — O sv. Oče! ko bi Vam mogel hitro naznaniti in dopovedati, kako hrepeneče prosijo in kličejo Vam vdane ovčice nebeško Kraljico, da bi Vam ona, do ktere Vi tako otroško zaupanje imate, pri svojem Sinu sprosila rešenje iz rok serditih sovražnikov. Tako sem večkrat mislil, ko smo na dan vnebovzvetja Device Marije med glasnim petjem in molitvijo v dolgem sprevodu korakali iz domače cerkve do dve uri oddaljene podružnice Matere Božje na Malinskem verhu v Poljanski fari. Pol ure pod hribom se sklenemo z Javorsko procesijo. O poli desetih na hrib prišli, gledamo že veliko množico, ki so eni ravno kar prišli, eni pa še dohajali v dolgih sprevodih; bilo je sedem fará zbranih: Poljane, Trata, stara Oslica, Lučne, Leskóvica, Javorje in sveti Lenart. Nad 4000 pobožnih romarjev je bilo. Opravile so se 4 svete maše, 3 tihe, ena peta, katero je služil župnik iz Polján. Govor zunaj cerkve je imel župnik iz Javorij. Poznamnjal je v mičnem govoru sovražnike sv. Cerkve, in v nemal verne poslušavce k stanovitni molitvi za rešenje sv. Očeta. Po velikem opravilu so bile še pete litanije Matere B., nazadnje darovanje za sv. Očeta. Kako vneti so ljudje za svetega Očeta, je kazala velika gnječa, s katero so hiteli pokladati svoje male darove na altar in dali do 60 gl. Bog daj, da bi goreče molitve toliko tisuč pobožnih kristjanov kmalu bile uslišane!!

Iz Ljubnega, 20. vel. serp. V. — Tudi jaz naj naznanim, da v dan sv. Roka so prišle procesije za sv. Očeta z Teržiča, Kovorja, Duplan, Križa in Podbrezjij v našo romarsko cerkev Matere Božje, vsaka duhovnija s križem in svojim duhovnim pastirjem. Vsi so od doma pa do sem glasno molili in peli. Veselo in ginljivo je

bilo viditi tako dolge ride ljudi se pomikovati proti cerkvi kakor silno vojsko, ki se je vzdignila zoper sovražnike naše sv. Cerkve, in je z gorečo molitevjo delala prijetno silo Bogu in Marijnemu usmiljenemu presv. Sercu, ter prosila, da bi se čas terde poskušnje skrajšal, in naj bi bila sv. Cerkev s svojim vidnim poglavarjem, ljubljenim našim sv. Očetom Pijem, skoraj rešena tolikih krivic, in zagrizenega preganjanja, ki izvirajo od sovražnikov sv. Cerkve. Prečastiti teržiški gosp. fajmošter, Rih. Frank, so najpred imeli primeren govor, ter so lepo skazovali, kako potrebno je za Cerkev in sv. Očeta moliti, in da to mora vsak storiti, kdor hoče 4. zapoved Božjo spolniti in biti dober otrok sv. kat. Cerkve. Po pridigi so preč. g. fajmošter s Križa Fr. Bohinec imeli slovesno sv. mašo. In poslednjič so ljudje darovali 52 gl. za sv. Očeta.

Iz Preserja. Opravili smo, če Bogu dopade, tudi pri nas v praznik vnebovzvetja M. D. molitve za našega preljubega Očeta Pija na prijazni gori Žalostne Matere Božje. Združile so se bile v ta namen tri sosednje fare, Borovniška, Rakiška in domača Preserska. V bližnji vasi pod goro v Kamniku smo domači farmani z zastavami pričakovali sosednje fare. Ob 9 pridejo Borovničani od ene, Rakičani od druge strani s svojimi duhovnimi, in zdaj gremo fara za faro z razpetimi zastavami med glasnim petjem lavret. litanij in molitvijo sv. rožnega venca na Žalostno goro. Gotovo je vsacega v serce pretreslo viditi veličastno, dolgo procesijo, in slišati lepo prepevanje in glasno molitev; posebno ginljivo je pa bilo viditi Borovniške šolarje z dvema zastavama in kacih 20 parov belo oblečenih deklic z vencji na glavi; vodil je to mlado procesijo gospod učitelj Žalokar. Slava mu! V pridigi je g. Jožef Košir, Borovniški kaplan, s krepkim glasom razlagal, kako je sv. kat. vera vsacega kristjana nar boljši delj na zemlji, kako tedaj nam je skrbeti, da sv. vero ne samo čisto ohranimo, ampak tudi po njenih naukih živimo; omenil je, kako hudobni dandanašnji sv. vero zaničujejo, in popisal nekoliko težave našega sv. Očeta Pija. Opomnil je pa tudi, koliko sv. Oče Marijo časté, in koliko zaupanje imajo v njeno priprošnjo, in da ravno zavolj tega tudi po celem katol. svetu katoličani Marijo na pomoč kličejo, da bi pri Jezusu rešitev sv. Očeta in slavo sv. Cerkvi sprosila. — Po pridigi je bila slovesna sv. maša in popoldan litanije. Kaj lepo in pobožno se je ljudstvo zaderžalo, in mislim, ko bi bil kak „razsvetljen“ liberallec vse to vidil in slišal, mogel bi bil reči: Slovenci so vendar le brumni in dobri katoličani. Upam, da Marija, ki je ravno na ti gori, že mnogim priporočevalcem milost sprosila, bo tudi dandanašnje ponižne prošnje podpirala v slavo in povzdigo sv. katol. cerkve in v sramoto njenih nasprotnikov.

Nace.

Z Dolenskega. (Procesija za sv. Očeta in še nekaj). Trebanjska dekanija je 12. pobink. nedeljo obhajala procesije za sv. Očeta. Ene fare so šle k „Mariji Pomagaj“ na Zaplaz, druge na Žalostno goro pri Mokronogu. Na Zaplazu se je sošlo 6 domačih fará, Žužemberška, Dobernška, Trebanjska, št.-Lorenška, Sveto-kriška in domača Čateška. Tem ste se pridružile fari Dolska in Polšniška dekanije Šmartinske pri Litiji. Prepevaje lavretanske litanije priromale so procesije za procesijo okoli 10. ure na Zaplaz. Verno ljudstvo se je obilno in v naj lepšem redu procesij vdeležilo: vernikov je bilo do 8000, duhovnov 13. Preč. g. dekan iz Trebnja so med potjo blagoslovili lepo ozaljšane podobi Matere B. in sv. Jožefa, stoječe ob okraji ceste, kateri kažete romarju pot na Zaplaz; blagoslovili so tudi novo izdeiani veliki oltar Zaplaške nove, še ne dodelane cerkve. Po tem blagoslovljenji je bila tiha sv. maša, potlej pridiga, v kateri so g. častni kanonik in profesor dr. Kľofutar namen da-

našnjega shoda razložili in verno ljudstvo k stanovitni molitvi opominjali, da naj z otročjim zaupanjem zlasti k blaženi Mariji kličemo, ktera je mogočna pomočnica, zvesta varhinja vsm, ki se zaupljivo k Nji obračajo. Po pridigi je bila slovesna sv. maša, ktero so peli preč. g. dekan iz Trebnja; po sv. maši je bilo darovanje za sv. Očeta, kterege se je ljudstvo obilo vdeležilo, med darovanjem še ena tiha sv. maša. Odbila je bila že davno ena popoldne, ko je bila končana lepa spodbudna slovesnost. Obilno se naše ljudstvo vdeležuje procesij, jasen dokaz, kako serčno slovenski narod ljubi katoliško sv. Cerkev. Slovenski narod je bil vedno zvest sv. Očetu, omenjene procesije poživile so vnovo ljubezen, vterdile so zvestobo in gorkeje bijejo slovenske serca za sv. Očeta, zlasti zdaj v dnevih stiske in nadloge, ko so sv. Oče vsega oropani, jetnik v lastni hiši. Tudi sv. Peter je bil zapert v ječo, cerkev pa je zanj neprenehoma molila. Peter je bil potreben sv. Cerkvi, Bog ga ji je zopet dal. Pij IX je zapert, pa tudi za Pija Cerkev neprenehoma moli, Pij je Cerkvi potreben in mi upamo, da bo milostljivi Bog uslišal molitev vernega ljudstva, da bo ponižal sovražnike sv. Cerkve ter Piju IX sijajno zmago dal doživeti. Sovražniki katol. Cerkve škripljejo z zobmi zoper omenjene procesije, dobro vedoči, da se ljudstvu zlasti zdaj oči odpirajo, da je že do dobrega spoznalo, kam merijo njih nameni. Liberaluhi a la vaše blato lažejo na cente, pa imajo dobro debelo kožo, nič se jih ne prime. Tudi teta Ljubljancanka trobi v tisti rog. Vsem sovražnikom sv. katol. Cerkve in sv. Očeta kličemo v spomin besede papeža Inocencija III, ko je pisal cesarju Frideriku Barbarosu:

„Zu senken Petri Schifflein, gibt man umsonst sich Müh'; Es wanket wohl dies Schifflein, doch sinken wird es nie.“

Iz Zalega loga. P. — (*Lep zgled.*) V dan pred velikim Šmarnom smo tukaj pokopali moža Janeza Čemažarja (po domače starega Šturma s Potoka), ki je umerl v 83letu svoje starosti, pridnega, poštenega in bogoljubnega moža stare korenine, moža, kteremu veljajo tudi besede Kristusove: „To je pravi Izraelec (po naše pravi Slovenec), v kterem je ni zvižaje.“ Dokler je gibati mogel, je pridno delal in si še s tkanjem precej zaslužil. Pred kakimi 9 leti, ko se mu je jela ena noga sušiti, sem ga bil že s sv. Zakramenti previdil. Potem se je pa navadil po bergljah hoditi, in je vsako leto sam radovoljno kake trikrat ali clo štirikrat čez hrib sem do farne cerkve prišel, da je sv. Zakramente prejel, in par dni tukaj pri Božji službi bil, posebno kake velike praznike, ali kadar so bili kaki odpustki. Kako živo vero, koliko gorečnost in veselje do cerkve je imel, dokazuje posebno to, ker je po gerdi hribovski poti dobro uro hodá on s svojo težavno hojo 5 do 6 ur sem potreboval. Na vprašanje: „Kako pa tam greste, ki je tako kamnitno?“ mi odgovori: „Tam se pa po . . . plazim.“ — „Kako pa čez bervi pridete?“ ga vprašam. „Čez ozke bervi“, mi pravi, „pa ne grem, da mi ne spodersne; grem raji naravnost čez vodo.“ — „Zakaj pa kdo z vami ne gre“, mu pravim, „da se sami na pot podaste? Ali se nič ne bojite?“ „Ne utegnejo“, mi odgovori, „imajo svoje delo. Bojim se pa nič ne“, smehljaje pristavi, „sej me Bog varuje; sej vé, da k Njemu grem.“ — O koliko drugih, ki lahko hodijo, bi se nad tem možem imelo zgledovati, ki bodo pri sodbi Božji zavolj svoje zanikarnosti in mlačnosti osramoteni, in s tem overženi njih prazni izgovori! Pa kakó poterpežljivo in vdano je ta mož svojo nadlogo prenašal! Vedno je bil dobrovoljin; zavolj svoje nadloge se nikoli ni pritožil. Ko sem ga vprašal: „Oče! ali vam je kaj hudo, ko ne morete hoditi?“ se je nasmejal in rekel: „Nič!! Je že Božja volja tako.“ Le to leto ni mogel več sem priti, ko so mu noge jele otekati, in sem ga trikrat na

domu previdil. Preden sem ga obhajal, je ravadno, čeravno s težavo, k svojim statvam na tla pokleknil in s sklenjenimi rokami prav pobožno Gospoda sprejel; le zadnjikrat že tudi poklekniti ni več mogel. — Kakó vesel je bil ta mož, kadar je sem prišel; le prismejal se je k meni v farovž. „Pa sem le še prišel!“ je dobrovoljno rekel. Pa tudi jaz sem ga bil vselej prav vesel, kadar sem ga spet vidil. Kako bi ga ne bil rad imel, ker sem vidil, koliko ljubezen in vdanost ima tudi do mene svojega duhovnega pastirja! O kako dobro bi bilo, ko bi vsi in zlasti možaki tako zaupanje, ljubezen, spoštovanje in vdanost imeli do svojih duhovnih pastirjev — dobro in blagorno zanje — velika tolažba pa in veselje za nas! Takega duha naj bi bili naši Slovenci, in bili bi gotovo srečni! Dobri starček, ki mi je bil v veselje, naj se tudi zato pri Bogu veseli, tam plačilo za svojo zvestobo vživa, pa tudi zame tam prosi, kakor mi je obljubil.

Iz Ternovske dekanije na Notranjskem. Vsakemu pravemu kristjanu mora serce veselja kipeti, ko sliši in bere s kako gorečnostjo, v kakem ogromnem številu se po ljubljanski škofiji in po vsem katoliškem svetu verni vdeležujejo obhodov ali procesij za sv. Očeta papeža. Naj zvedó danes častiti bravci Zg. Danice, da tudi prebivalci Ternovske dekanije, na južnem kotu Kranjske dežele, v ljubezni do preljubega Očeta ne zaostajajo; naj zvedó Slovenci, da tudi Ternovcem in Premcem, Pivčanom in Berkinom serce v ljubezni gori do svetega jetnika v Vatikanu. Na praznik vnebovzvetja nebeške Kraljice obhaja velika Kneška duhovnija svoje cerkveno žegnanje; modra misel je bila semkej pripeljati v procesiji prebivalce vsih petih fará Ternovskega dekanata. Knežak je bil z visokimi maji, z vejami in z zastavami obilo okinčan. Na visokem cerkvenem stolpu je vibrala velikanska belo-rumena papeževa zastava. Zvonovi so naznanili prihod procesije treh fará, domače, Pemske in Ternovske, ki se je v neizmerni rajdi proti Knežaku pomikala. Tri četerti ure je terpel njen vhod. Za to procesijo je prihajala po drugi strani v vas silna versta ljudi iz Zagorske in Košanske fare in št.-Mihelske in Suhorske duhovnije. Smé se reči, da druga procesija, če ni bila dalja od perve, saj tudi mnogo manjša ni bila. Ternovsko procesijo so vodili preč. gosp. dekan Ternovski Matija Strucelj, drugo so peljali p. n. gosp. kanonik Grašič, ki so ravno po naključju tukaj bili. Ko se je ljudstvo v cerkvi in na velikem prostoru okrog cerkve zbralo, sta se začela govora. Gosp. Harijski eksposit so govorili v cerkvi, gosp. dekan Ternovski pred cerkvijo o pomenu današnje slovesnosti, o žalostnem stanu sv. Očeta, o dolžnosti dobrih otrók pomagati, če ne drugače, saj z molitvijo svojemu naj boljšemu Očetu. Obračala sta pridigarja serce poslušalcev k nebeški Kraljici ter jih opominjala, naj sebe in sv. Očeta nji priporočajo, ker ona je močna in pri svojem Sinu vse premore. Po govorih je bilo darovanje in po darovanju so peli gosp. dekan z obilnim spremstvom slovesno sv. mašo. Končaje svoje naznanilo rečem, da ni bilo še nikdar v Knežaku toliko ljudstva zbranega; ne bojim se, da bom preveč rekel, ako rečem, da se je bilo tu za sv. Očeta molit sošlo 10.000 vernikov, ki so po 2, celo 3 ure hodá prišli pred tron nebeške Kraljice razlit svoje želje in prošnje. Bog daj, da bi bile skoraj uslišane. — Bog poverni pa tudi obilni trud domačemu gosp. župniku, kteremu gre hvala, da je bilo vse v naj lepšem redu vravnano, da se ni nobene naj manjši nesreče, nobenega naj manjšega nereda pri tako obilni množici ljudstva, pripetilo.

—i—
K Mariji Devici v Polje ste prišli Veliki Šmaren so-sednji fari, šent-Lenarška in Dolska, v mogočnih procesijah prosit za zmago kakoliški Cerkvi in njenemu

vidnemu poglavarju papežu Piju IX nad zmotami in sovražniki sedanjega časa. — Ker ste se procesiji od nasprotnih strani bližali, je šel vsaki procesiji en oddelek naše fare naproti, in tako smo se združeni v molitvah in petju pomikali proti cerkvi. In ravno to združenje mnogih procesij je kaj lepo in pomenljivo. Ker je naša vesoljna mati katoliška Cerkev dandanašnji tako zaničevana, ker so naš skupni Oče papež v tolikih zadregah in skerbéh; je pač treba, da se vsi dobri otroci in pravi katoličani skupaj vstopijo, da se potegujejo za svojega ljubljene Očeta, za svojo skerbno Mater, da se zanje, ker že drugzega orožja ni, vsaj z molitvijo vojskujejo. Naša lepa in prostorna cerkev je bila ta dan veliko premajhna, ker gotovo nad 4000 molivcev je oblegovalo tron naše nebeške Kraljice. Upamo, da bo Bog naše ponižne prošnje uslišal, ne sicer zavoljo naših del, pomanjkljivih in slabih, ampak zavoljo naše nadležnosti — in ker jih podpira naj boljši Mati Marija, kateri naj boljši Sin Jezus Kristus zdaj še manj odrekel bo, ko kdaj v Kani Galilejski. Takrat namreč morebiti ni vina tako treba bilo, kakor je dandanes treba mirú in zmage Cerkvi in njenemu poglavarju. Znabiti, da tudi zdaj Jezus preseči Materi poroče, kakor kdaj pri ženitovanji: Žena, moja ura še ni prišla; vender pa se terdno zanašamo, da ta ura ni več daleč. Da se še valovi vedno hujši vzdigujejo, da pa še zmiraj ni konca viditi cerkvenemu preganjanju, temu je gotov naj bolj krivo naše grešno in hudobno življenje. Ko bi mi to storili, kar nam Jezus ukazuje, kakor so storili služabniki pri ženitvanji, gotovo bi bil cerkveni stan drugačen in odrešenje bi bilo bliže, kot je. Toraj, ljubi Slovenci! molimo neprestano za Cerkev, za papeža, za ponižanje sovražnikov; živimo pa tudi po Jezusovem nauku, po Marijnih zgledih, in doživeli bomo, kar prosimo! V to nam pomagaj Bog in ljuba Devica Marija!

V Petroviče na spod. Štajerskem ste pretečeni teden dve v resnici velikanski procesiji prišle — D. Marijo pomoči za stiskanega sv. Očeta prosit. Perva v ponedeljek je bila iz Šaleške, druga v torek iz Braslovške dekanije. Ta teden bodo fare po Savinjski dolini procesije imele. Danes, 25. avg., je šla iz stolne cerkve iz Maribora procesija k Materi Božje v Ruše. Mil. knez in škof in celi kapitel so procesijo spremljali. S potom se je še več drugih duhovnij tej procesiji pridružilo. Naši nemški sosedje so nam slovenskim Stajarcem res lep izgled dali. Velike maše dan je bilo več kot 12.000 romarjev v Marijnem Celji. Okoli 8000 jih je tisti dan k mizi Gospodovi v Marija-Celji pristopilo. Od 1. majnika do 15. avg. t. leta so v Marija-Celji že 62.700 ljudi obhajali.

Če tudi ne bomo kar na enkrat mirú sprosili za sv. Cerkev, ker Božja pota so skrivna pota, bomo vender gotovo uslišani, in dosegli bomo po Marijni prošnji, kar je nam po božji previdnosti koristno. Zastonj naša molitev gotovo ne bo! — Toraj le na noge, remarsko palico v roke — nobeden naj ne ostane, ki ne bi šel v tem času za sv. Očeta na Božjo pot!

Posvečevanje duhovnov bo letos v Gorici že ta mesec, in sicer, 25. avg. se bo podeloval subdijakonot, 29. avg. dijakonot, 1. sept. mašništvo. Mašniki bodo četertoletniki: gg. Ballaben, Ferfolja, Ilovar, Kovačič, Starman, Ziak; tretjoletniki: gg. Bandel, Kurinčič, Terpin Tomšič Fr., Tomšič Jož., in Zorn. Tem posvečevancem se pridružijo še nekteri redovniki. (Gl.)

Govor v katoliško-politiškem društvu v Konjicah
18. avg. 1872.

Ljubi katoliški družbeniki! Vsi, kateri so Jezusovi, morajo preganjanje terpeti. Ni učenec več kakor učenik, pravi Jezus; ako so pa mene preganjali, bojo tudi

vas..., iz šol vas bojo pehali..., celo ura pride, da kdor vas umori, bo mislil, da Bogu služi... Ako mora pa že vsaki kat. kristjan zavoljo Jezusa preganjan biti, koliko več še le tisti, kateri Jezusovo sv. ime na čelih nosijo: čč. oo. Jezuiti ali Jezusovci (Jezusov red), kateri so že od začetka svojega obstanka ves strup, vse krivice in zagrizeni serd sovražnikov Jezusovega sv. imena na svojih ramah nosili; ravno zdaj jih je grozoviti Bismark, pruski kancler, z vso priverženo časnisko derhalijo z vso silo napadel, in pod pretvezo, da so državi nevarni, da so izdajalci in šuntarji ljudstva, jih je po prisiljeni postavi brez vzroka in prepričanja nar manjšega hudodelstva iz vseh nemških dežel iztirati zapovedal. Res čudno, pa tudi ogromna sramota! Bismark se ni bal slovečih Francozov, je njihovo armado razbil, potolkel in vjeto v sužnost odpeljal, je na tisuče in tisuče ljudi pokončal, strahovite mitraljke, tope, pukše in vse vojskino orožje poropal, na sto in sto vasi, pa tudi veliko mest požgal in razsul, celo grozno vterjeni Pariz vzel, in prevzetnež glavo tako visoko nosi, kakor da bi bil celi svet njemu pod nogami v klopčič zvit, — in zdaj se nikar ne prestrašite: pred 200 ubogimi jezuiti, ki nimajo ne mitraljk ne topov, ne pušk in ne sabel, se trese Bismark kakor šibica na vodi; misleč, da bo vse njegovo po potuhnjeni zvijači skupaj stesano nemško cesarstvo razpadlo, da bo vse proč, vse ob tla, da bojo strahoviti Jezusovci vse pohrustali, ljudi in živino, drevje in travo in še „pikelhaube“ na po verhu, ako jih berž ko berž brez vse milosti in sodbe iz dežele ne spodí; kar se je tudi pred kratkim zgodilo, ne da bi se bili smeli Jezuiti zagovarjati in svojo nedolžnost dokazati, kar je vender celo nar večim hudodelnikom, tolvajem in razbojnikom po postavi dovoljeno. Godilo se jim je, kakor Jezusu na Pilatovem dvoru; Pilat ne more nobene krivice na njem najti; ali Judje pa le hujši in hujši vpijejo: „Križaj ga, križaj ga! Njegova kri pa pridi čez nas in naše otroke!“ Ali kakor je prišla Jezusova Kri na terdovne Jude; tako strahovito bo tudi sedanja oo. Jezusovcem storjena krivica na slepih liberaluhih ležala, težej kakor mlinski kamen.

L. m.! Ne bom vam pripovedoval od neizrečene žalosti in britkosti poštenih Nemcev (celo drugovercev) zavoljo te Bismarkove vnebovpijoče krivice, da domače sine, vseskozi poštene domorodce, nar zvestejše deržavljane, nar bolj pobožne in učene može iz svoje domovine silovito izganja; — ne bom pravil, da so katoličani p. v Torn-u, kjer so o. Jezuiti ravno sv. misijon vodili, na kolena popadali, jokali in vpili, da se Bogu usmili! kadar so jim pruski policaji siloma očete-misijonarje odpeljali; — tudi ne bom pravil, da so celo drugoverci s pobožnimi in po nedolžno spodenimi Jezuiti veliko usmiljenje imeli, kakor nam je „Zg. Danica“ v 33. listu 1872 povedala; tudi dva brata v Belgiji sta jim svoje grašine za stanovanje ponudila; in kakor je bilo slišati, tudi Rus in Turk sta jim varno zavetje ponudila; in Amerikanci so jih lepo prosili, da bi se k njim podali, kjer bojo z veliko ljubeznijo in serčnim veseljem sprejeti, in kamor so se neki marsikteri podali; — ampak povedati vam moram, kakšen hruš in truš, vik in krik, divjanje in tuljenje je med našimi avstrijskimi liberaluhi in novo-êrnimi vstavači vstalo, mislečimi, da bi znalo teh 200 iz Nemčije pregnanih Jezusovcev zdaj v Avstrijo pribežati. Če bi bil tudi sam lucifer z vsimi peklenškimi prismojenci iz pekla na svet prilomastil, ali pa če bi bila tudi izmišljena zvezda res v ponedeljek na zemljo padla, bi vender ne bilo takega straha, trepetanja in tuljenja, kakor ta za liberaluhe tako neznanško strašna misel. Oj joj, joj! so zbegani in obdivjani se po glavi udrihaje tarnali, oh kaj bo, kaj bo? — vsi smo „hin!“.. Res bi naša avstrijska armada, ako

vsaki možak v vojake gre, nad dva milijona vojšakov štela, pa kaj je to, ako zdaj celih 200 Jezusovcev nad naz pride? Oj joj, joj, joj! vse nas bojo v bisago pobasali ali pa, oj strah, oj groza! pohrustali, kakor maček miško! (Konec nasl.)

Černiveršci pri Polhovem gradu so v sopraznik sv. Jerneja imeli procesijo k Žalostni M. B. na Bukov verh (k sveti Soboti) v Poljanski fari.

V Starem tergu pri Ložu je 14. avg. o 1/21 dopolne vstal ogenj, pa nesreča strašna, žalost prevelika. Postalo je 25 posestnikov revežev, katerim so pogorele hiše in druge poslopja. Zavarovanih je bilo čisto malo, pomanjkanje, revšina stradež je toraj še toliko več. Ostala je cerkev s farovžem in kaplanijo; toda pogoreli so farovžu skednji, podi, kozolec in vsi pridelki, žito, merva itd., pa kaplaniji hlev in kašta. Na tako tedaj pride novi fajm. g. Lenček, ki ravno novo službo nastopa. Pač žalosten pogled, ko pride v faro!

Kaj bomo pa mi storili, ki smo ljudje, ki smo kristjanje, rojaki in bratje nesrečnih? „Pomagajte, pomagajte!“ ta glas nam zopet doni na ušesa, kakor tolikrat. Nekterim je Bog dal dobro létino, spravili so svoje pridelke pod streho in zdaj jim še jejda in kuha lepo kaže; morebiti si eden ali drugi iz hvaležnosti do Boga in z usmiljenja do nesrečnih zamore nekoliko pritergati in terpečim podeliti. Drugi pot utegnejo sami v potrebe priti, in bodo njim drugi ravno tako storili. Vredništvo Zg. Dan, kakor povsod, tudi tukaj rado posreduje in pošilja nemudoma darove dalje, kateri mu bodo izročeni.

Gosp. vitez Tonello, sloveči teržaški ladijodelski mojster, je na Dunaji za kozicami umerl.

Nova metrična mera, unikrat omenjena knjižica, je že prišla na svitlo v Celovcu in velja 10 sld.

Pelinovec.

Somenj v Cerкви. Kdor ga hoče viditi, pravi „Ven. Cat.“, naj stopi v cerkev sv. Marka v Benetkáh. Tam se vidi nekaj dni kralj. vradnik, ki vse prešteva in pretehtuje od prve naj dražje podobe do zadnje opeke. Kelhi, božje mizice, kadilnice, monstrance, vse sreberne posode, svetilnice itd., vse se vaga, ceni, zapisuje. Ako vprašaš, zakaj? Zato, da imajo pred očmi vse dragocenosti in obvarujejo, da nič ne izgine. Čudno! vlada, ki je že pograbila cerkveno premoženje, dela se zdaj varhinjo dragocenosti. Volk varuje jagnje! (Gl.)

Ako ne bodete kakor otročiči, ne pojdete v Božje kraljestvo, je zažugal naš Bog in Zveličar. Eno izmed naznanil o procesijah za sv. Očeta (kraj naj zamolčimo) pravi: „Namestovano je bilo kmetiško ljudstvo.... Premožni so bili preveč od liberalcev šuntani in iz ozira do njih si niso upali očitno pokazati svojih verskih občutkov, če jih še kaj imajo.“ — Pri teh besedah so nam duh prešinile zgorej povedane besede Zveličarjeve o otročičih, ktere morajo v ponižnosti in priprostosti posnemati, kateri hočejo priti v kraljestvo Božje, — pa tudi to, kako težko je bogatinu se zveličati, menda zavoljo černe nehvaležnosti, ki se bogatega tako rada polasti. Če mu Bog delo in premoženje blagoslovi, da se namnoži, pa namesti hvaležnosti postane prevzet in ga je sram Bogu služiti. Kako britka je ta misel: Bog tebi dobro dela, ti pa ravno za dobro Njemu s hudim povračaš! — Šuntavski liberalci pa naj do časa premišljujejo tehtne besede, ki jih sv. Duh govori v 17. psalmu: „Quoniam tu populum humilem salvum facies: et oculus superborum humiliabis.“ Ti (o Bog) boš ponižnemu ljudstvu pomagal; oči prevzetnih pa boš ponižal. — Kako se Bogu studijo prevzetni napihneži in kaj jih čaka, je zaznamnjano tudi

v drugem kraju z besedami: „Prevzetnež bo padel, in nikogar ne bo, da bi ga vzdignil.“

Razgled po svetu.

Svitli cesar se podá 4. kin. v Berlinu, kjer bo znani shod treh cesarjev. — V Išel-nu sta imela te dni naš in pruski cesar se sniti; po novejših naznanilih pa je Vilhelm 28. avg. šel naravnost v Solnograd (in ne v Išel), 29. pa v Berlinu. — Stanje ministra Andraša, kakor pravijo, je precej ogugano in menijo, da se ne bode mogel več dolgo deržati.

V Rimu je nova vlada že do 56 kloštrov pograbila. Rudečkarjem je to prav ljubo in drago, zakaj kadar bodo oni sami nad sedanje roparje planili, se bodo tolažili, kakor imajo grešniki navado, namreč: „Sej tudi drugi tako delajo.“ — Sreča, da vekomu ne more umreti pravica Božja, ktera bode vse tatove in roparje tako gotovo dosegla, kakor gotovo je „večna Pravica.“

Iz Rima ima „Vaterland“ čudno dogodbo liberaluhovskega poštenja in pravice. — Duhoven gre mirno po mestu in potepuh ga začne žaliti s kričanjem zoper duhovne. Duhoven reče: Sram te bodi, moj sin. Kaj sem ti jest, ali kaj so ti duhovni storili? Zdajci začne potepuh duhovna v obraz in po glavi biti. Drugi duhoven, ko to vidi, reče pričujočemu mestnemu stražniku: „Čemu pa tukaj stojite, ako take reči vnémarno gledate?“ — „To ni moja reč,“ je odgovoril. „Ne mešam se v politiko.“ — Terpinčeni duhoven kliče napadniku: „Nesrečni! prosim Boga, naj ti odpusti.“ — Več pričujočih namérja potepuha na odgovor klicati, in kaj se zgodi? Stražnik z dvema policajema pristopi, da bi branil potepuha zoper une, ki jih pretresa pravična jeza. — Iz tega se dá marsikaj pojasnovati tudi kar tiče napade v duhovnem pomenu v „zlato novi dobi.“

Angleško. Časnik „Scotsman“ pravi, da eden sinov glasovitega Gladstona je prestopil v katoliško Cerkev; sprejel ga je Msgr. Capel. — Ravno tako je postal katoličan Lord Courtney, ded grofije Devonširske, tedaj mož iz naj višega plemstva.

Neki Amerikanec je postavil 4000 frankov za človeka ali pa za več osób, kateri so pri obleganji Pariza skazovali naj večí darežljivost in patriotstvo. Po skerbem preiskovanji so to darilo dobili usmiljeni bratje. Rudečkarji pariške „komune“ so jih za to takrat neusmiljeno preganjali, ropali, njih več še postrelili, drugi so s težkim trudom njih kervavim krempljem ubežali. — Nemški in avstrijski laži-liberalci, bratje rudečkarjev, ali vidite, koga čertite in psujete tudi vi? —

V deržavi Maine, v zedinjenih ameriškanskih deržavah, je bila pred nekimi mesci dana postava, da noben človek ne sme žganih pijač prodajati, razun le deržavno žganjarsko opravništvo, in tudi to le po skazanji zdravniškega lista. Vsled tega tam pijanost močno pojenjuje. — Potreben pomoček; zakaj po nekterih krajih bode prebivavstvo sčasoma vse butasto in zaguljeno, ako se ta kuga ne bo odpravljala. Eden skušenih učiteljev ljudskih šol nam je ravno te dni pravil, kako se pri mnogih otrocih pozná iz njih butoglavosti, da so njih očetje žganjopivci. Kterim je tedaj na tem ležeče, da slovenski narod po telesu in po duhu ne terpi naj občutljivše škode, naj se na vso moč prizadeva ljudi odvracati od te kužljive pijače.

Parski kralj je že sit „prusovanja“; kakor pišejo, ne pojde k cesarskemu shodu v Berlin, in s cesarjem Vilhelmom ne bo nikjer skup zadel. Parska politika se menda zasukuje. —

Vsa Alzacija je razdražena, ker so pruski preganjavci katoličanstva tudi v Issenheim-u zaterli jezuitovski novicij. Vsakteri praša, če je to tisto olikano obnašanje,

s katerim se v Nemčiji hvalisajo? Kakošni so ti ljudje, ki hočejo vero po svojem kovati in duhovnom prepovedovati evangelij oznanovati in grehe odpustati?

Na Parskem se „kancel-paragrafarju Lutzu“ z njegovimi ministerskimi tovarši vred pod nogami maje in že liberaluhi sami so obupali, da bi se mogel obdržati na ministerski čólici. Tako naglo tedaj se ima prekucniti tlačivec Kristusove Cerkve! In kako tiho bo potlej od njega; še „liberalski“ petelin ne bo več pel za njim, kakor za Beustom ne. Pregarjavcem resnice in Cerkve se prestrašno utépa. „Memoria impiorum peribit.“

Iz Masilije pripoveduje pismo o grozovitem mesarjenji v Kini. Kinezi so zgrabili 26 misijonarjev, ki so prišli z otokov Filipinskih, in so jih križali v nekem gojzdu. Vsacega so pribili na drugo drevo. Samo dva sta bila rešena, ker je neprevidoma prišel oddelek Angležev, ki ju je našel še živa in ju odbil od drevés. Misijonarji so bili Španjci iz samostanov v Valladolidu in Ókani. („Ancora.“)

Iz Ljubljane. „Laibaherica“ v spisu o Skrejšovskovi aféri iz „Prager-Blatta“ citira nekaj, kar tiče „Anstand, gute Sitte, Moral des Volkes“ — in v ravno tistem listu v „Intelligenzblattu“ že v drugič ima nekako „škandal-korespondenc“, ki bi je za noben denar ne sprejel list, kateri ima zapopadek tega, kar se imenuje „Anstand, gute Sitte“, ali pa občutek za „Moral des Volkes.“ Tudi že poprej ni bilo v tem listu brez nespodobnih spák in prismođarij, da molčimo o njegovem sovraštvu zoper našo Cerkev. Taki vladni listi imamo Kranjci. Kaj si če toraj svet misliti, kadar taki listi jamajo oznanovati oliko, napredek, ljuški blagor?

Vabilo.

V nedeljo 1. sept. bode mesečni shod katol. političnega društva. Na dnevnem redu bode:

1. Predsednikovo sporočilo; 2. cerkveno življenje; 3. predlogi posameznih udov.

K obilni vdeležbi vabi

Odbor.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Postavljeni in prestavljeni so naslednji č. gg.: Ant. Keržič, semeniški duhoven, za kapl. v Preddvor; Ant. Žgur, kapl. in kateh., iz Postojne na Rako; Ant. Kukulj, sem. duh., v Postojno; Pet. Habjan z Dovjega v Šmarijo; Ant. Nemeč, sem. duh., na Dovje; Fr. Černalogar iz Koprivnika v Čermošnjice; Jurij König, sem. duh., v Koprivnik.

V lavantinski škofiji. Č. g. Jož. Turkuš je postal župnik v Črešnovicah; č. g. Jan. Trampuš je postal župnik v Zaverčih; čast. g. Mat. Pintar je postal provizor pri št. Martinu v Rožnem dolu. — Prestavljeni so č. gg. kaplani: Jož. Sever na Vransko I., Ant. Krulc v Kostrivnico; Vinc. Geršak v Teharje, Pet. Gostenčnik v Črešnovice, Fr. Smrečnik v Vojnik I., Fr. Brelih k št. Mart. pri slov. Gradcu I., M. Plešnik v Žalec II., Jan. Skuhala v Ruše II., Fr. Pirkovič k št. Petru v Medved. dolu, Mart. Napast v Laporje, Jož. Horvat k št. Janžu na Drav. polju, Jož. Pečar v Prihovo, Vinc. Kolar v spod. Polskavo, A. Breznik k Mat. Božji v Vurbergi, Val. Kranjec v Remšnik, Fr. Zajdela k sv. Antonu v Slov. goricah, Fr. Polak, v počitku, pride k št. Mart. pri Šaleku. — Za kaplane so nameščeni č. gg. novo-

mašniki: Jak. Cajnker pri Veliki nedelji II., Fr. Cizaj v Škalah, Fr. Dovnik v Vozenicah II., Juri Galun v gornji Polskavi, Avg. Hert v Negovi, Jož. Kočevar pri sv. Hemi, A. Ostrožnik v Tinjah, Al. Šijanec v Selnici, Mih. Strašek v Kalobjem, V. Tamše v Kapelah. — Umerla sta: č. g. Fr. Mak, župnik pri sv. Mart. Rožnem dolu, 4. t. m., in čast. g. Pet. Pečnik, kaplan na Teharjih, 19. t. m. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Pri pobožnosti za sv. Očeta na Homcu, kjer so se vdeležile duhovnije: Kamnik, Mengeš, Nevlje, Tujnice in Homec — 70 gl. — Pri opraviu za sv. Očeta v Mekinah, kjer so se vdeležile Mekine, Gojzd in Stranje: 7 gl. — Z. 1 gl. 19 kr. — Pri opraviu za sv. Očeta na Kureščeku vel. Šmaren so se vdeležile duhovnije: Ig, Želimlje, Golo in Turjak, in darovale so 40 gl. (vmes 1 gl. 25 kr. v sr.) — Selška in Dragoška fara pri pobožnosti za sv. Očeta pri sv. Križu 27 gl. 36 kr. — Preserska, Borovniška in Rakiška na Žalostni gori pri opraviu za sv. Očeta 16 gl., „s ponižno prošnjo, da bi nas blagoslovili vse!“ — S pristavkom: „Bog usliši molitve, ki so se opravile pri procesijah za zmago sv. Cerkve in za sv. Očeta“: 1 sreb. križavec za 2 gl. 31 kr., 50 kr. v sr. in 2 gl. a. v. — Znesek darovanja pri pobožnosti za sv. Očeta pri Materi B. in sv. Jožefu na Vinoverhu: 22 gl. — Iz duhovnije Budanjske: Marija Ferjančič 50 kr.; Marija Kobol 33 kr.; Neža Rovan 30 kr. Reza Stefančič 3 stare dvajsetice; Ana Čermelj 1 gl. 10 kr.; Več skupaj 6 gl. 67 kr.; Beta Trošt 1 gl.; France Koren 20 kr. — G. M Tavčar 5 gl. — V Ljubnem pri opraviu za sv. Očeta so darovale duhovnije iz Teržiča, Kovorja, Duplan, Križa in Podbrezj z domačo 52 gl. — Pri pobožnosti na Kerki so za sv. Očeta darovale duhovnije Šentviška, Žetiška, Višnjegorska, Kopanjska z domačo vred 54 gl. in 1 tol. za 2 gl. st. d. (pozneje še po preč. g. fajm. Kulavico 3 gl.) — Gospodičina Amalija P. preljubeznjivemu sv. Očetu 5 gl. — Tri osebe prosijo blagoslova za srečno zmago sv. Cerkve in zveličansko zadnjo uro ter darujejo 2 gl. — Pri pobožnosti za sv. Očeta na Križni gori so darovale 58 gl. duhovnije: Cirknica, Stari terg pri Ložu, Grahovo in Obloke. — Pri opraviu za sv. Očeta na Planini duhovnije: Hrenovice, Studeno, Hotederšica, Logatec, Unec in Planina 24 gl. — Polho-gradaška fara v znamenje ljubezni in spoštovanja do sv. Očeta o procesiji na Dobrovo 18. avg. daruje 25 gl. a. v., 1 ces. cekin in 4 gl. 85 kr. v sr. — Iz Rovt po preč. g. fajm. 5 gl. s serčnimi željami farmanov, naj Vsegamogočni kaj kmalo reši sv. Očeta in sv. Cerkev njih sovražnikov. — Procesija v gornjem Tuhinu M. D. iz spod. in gor. Tuhina, Motnika, Špitaliča, Sela in Vranje peči 10 gld. po preč. gosp. dek. Kamniškem. — Iz št. Ruperta v namen procesije za sv. Očeta 52 gl. po prečast. gosp. fajm. — Iz Zagradca od več procesij 15. avg. 15 gl. (Naznanilo prih. v Ogl.) — Duhovnija Černiverh nad Polhovim gradcem: 10 gld.

Za kristjane na Turškem. G. A. Pintar 1 gld. — M. Sajč 1 gl. — Neka oseba 1 gl.

Za pogorelce v Ložu. Neimenovan 1 gl.

Za nesrečne Čebe. G. Dr. Klinar 3 gl. 20 kr.

Za strad. Dolence in Notranjce. M. Sranc 1 gl. (iz hvaležnosti za prejete dobrote).

Opomba. Veliko spisov se je zaradi pomanjkanja prostora mógló za prihodnjč odložiti. Vr.